

Aan de raad van de gemeente
LEIDSCHENDAM-VOORBURG

**Leidschendam-
Voorburg**

Datum 10 mei 2022
Nummer 2631
Onderwerp Raadsvoorstel Vaststellen zienswijze ontwerpbegroting Avalex 2023

Portefeuillehouder Wethouder Van Eekelen
Behandeld door AM Geel

1. Gevraagd raadsbesluit

De zienswijze van de raad op de ontwerpbegroting 2023 van Avalex vast te stellen en voor 9 juni 2022 te verzenden aan het bestuur van Avalex.

2. Waarom wordt de raad dit besluit voorgelegd? (In welke context, bijv. vanwege wet- en regelgeving of nieuw initiatief en wat komt hierna nog)

Het bestuur van Avalex heeft de ontwerpbegroting 2023 van Avalex naar de gemeenteraden gestuurd met het verzoek een zienswijze op deze begroting te geven. Deze handelswijze vloeit voort uit artikel 35 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 17 van de Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Reinigingsbedrijf Avalex 2018. Het college legt de raad hierbij een concept zienswijze voor.

3. Aan welk doel (van de doelenboom in de begroting) draagt het voorstel bij?

- Een groene duurzame woongemeente.

4. Welke argumenten zijn er voor de raad om het besluit te nemen? (Inhoudelijke uitleg, voor- en nadelen, financieel gevolg en risico's)

1. Algemeen beeld

Coronacrisis

De afgelopen twee jaren hebben voor Avalex in het teken gestaan van de coronacrisis. Het hoge ziekteverzuim, en verzuim als gevolg van verplichte quarantaine, zorgde af en toe voor problemen in de planning. Dit is opgelost door een duidelijke prioritering in diensten aan te brengen waarbij het inzamelen van restafval de hoogste prioriteit had.

Dienstverlening

Ondanks deze soms moeilijke omstandigheden, nam het aantal meldingen van niet gelege mini-containers in 2021 af met 6% in vergelijking met 2020 (van 1531 naar 1439). Het aantal meldingen over niet-gelege ondergrondse- of verzamelcontainers daalde van 1139 naar 588, een daling van 48%.

Het aantal grofvuilafspraken nam toe, van 6929 in 2020 tot 8900 in 2021, een stijging van 28%. Het aantal tonnen dat tijdens deze afspraken werd opgehaald, steeg ook en wel met 9%.

Het aantal illegale dumpingen steeg met 22%. Zodra een illegale dumping wordt gemeld, wordt deze ingeroosterd en dezelfde dag, of de volgende dag opgehaald. Snel melden van (illegaal) grofvuil is dan ook van groot belang en mede door de inzet van medewerkers van De Binnenbaan verloopt dit proces steeds sneller, met als gevolg dat grofvuil ook sneller door Avalex van straat gehaald wordt.

Het probleem van illegale dumpingen is een landelijk probleem waar nog geen gemeente of inzamelbedrijf een definitieve oplossing voor heeft gevonden. Het betreft een gedragsprobleem waarbij alleen een mix van communicatie, preventieve en repressieve maatregelen een verschil kan maken. De gemeente werkt hiervoor, zoals al aangehaald, samen met De Binnenbaan. Binnen Avalex wordt nu, in samenwerking met Yes!Delft, verder gekeken naar innovatieve oplossingen. Op korte termijn start in Leidschendam-Voorburg een pilot bij ondergrondse containers voor oud papier/ karton.

Toetreding tot HVC

Eind juli 2021 is Avalex mede-eigenaar geworden van afvalverwerker HVC in Alkmaar. In de periode tussen eind juli 2021 en 1 januari 2022 hebben HVC en Avalex gezamenlijk gewerkt aan noodzakelijke logistieke aanpassingen om per 1 januari 2022 klaar te zijn voor een overgang naar HVC als nieuwe verwerker van het huishoudelijk restafval, grofvuil en gft-afval.

De overgang naar HVC heeft in januari 2022 zonder problemen plaatsgevonden.

Prijsontwikkelingen

Ook Avalex merkt de gevolgen van de inflatie waarbij veel producten en diensten die Avalex inkoopt (ICT, personeel etc.) duurder worden. In de begroting 2023 is getracht de gevolgen voor de begroting conservatief in te schatten.

Een bijzondere situatie is de ontwikkeling van de prijs van diesel. Deze kan sterk worden beïnvloed door de oorlog in Oekraïne en mogelijke verdere sancties tegen Rusland. Gezien het feit dat dieselluitgaven rond de 3% van de totale jaarlijkse kosten bedragen (ruim € 1,2 miljoen), kan een stijging van de dieselprijs grote gevolgen hebben voor de Avalex-begroting en daarmee de uiteindelijke deelnemersbijdrage voor de gemeente(n).

2. Jaarrekening 2021

Eindafrekening 2021

De deelnemersbijdrage voor 2021 op basis van afspraken in de dienstverleningsovereenkomst (DVO) was € 8.802.077.

Uiteindelijk zijn de kosten lager uitgevallen en heeft de gemeente € 163.640 teruggekregen. De teruggave is voornamelijk het gevolg van een sterke stijging van de opbrengsten van enkele grondstoffen waaronder papier en metaal.

Naast de DVO-afspraken, levert Avalex ook ad hoc diensten op basis van offertes. Deze worden afzonderlijk gefactureerd en betaald.

In 2021 zijn extra diensten afgenomen met een waarde van € 214.377. Een groot deel van deze kosten (ruim € 175.000) zijn het gevolg van de plaatsing van nieuwe ondergrondse containers. Ook is € 23.478 uitgegeven aan de plaatsing van containertuintjes in de gemeente.

Kleine posten betreffen het sluiten van de ondergrondse containers tijdens Oud & Nieuw en extra communicatie rondom de milieustraat.

Eindresultaat

Avalex heeft het jaar afgesloten met een positief resultaat van € 49.090. Het bestuur van Avalex heeft op 8 april 2022 besloten dit resultaat toe te voegen aan de algemene reserve. Deze beslissing is mede ingegeven door de vele onzekere factoren waarmee Avalex kampt in de komende periode.

De jaarrekening van Avalex is door de accountant (Deloitte) beoordeeld en deze heeft een goedkeurende verklaring afgegeven.

3. Ontwerpbegroting 2023

Tijdens de bestuursvergadering van 8 april 2022 heeft het bestuur van Avalex de conceptbegroting 2023 goedgekeurd. De begroting is een optelsom van zes DVO's van de zes deelnemende gemeenten waarbij een inschatting is gemaakt van de afgenomen diensten in 2023.

De gesprekken voor de nieuwe DVO's 2023 worden voor de zomer afgerond waarna de DVO's in september/ oktober 2022 gereed zijn voor ondertekening door de gemeenten.

Deelnemersbijdrage 2023

Uitgaande van een DVO 2023 die weinig veranderingen laat zien ten opzichte van de DVO 2022, is de verwachte deelnemersbijdrage voor Leidschendam-Voorburg €9,407 miljoen euro. Dit is een stijging van 0,9% ten opzichte van de DVO-bijdrage over 2022.

Hierbij moet wel worden benoemd dat de gemeente in 2022 de opbrengsten voor Plastic Verpakkingen, Metaal en Drinkpakken (PMD) nog zelf ontvangt van het Afvalfonds. In 2023 ontvangt Avalex deze, volgend op een besluit van het bestuur. Over 2021 ontving de gemeente € 288.000 voor het PMD. Als dit bedrag wordt opgeteld bij de DVO-bijdrage (aangezien de gemeente deze inkomsten niet meer zelf ontvangt maar deze nu meteen zijn verrekend in de DVO-bijdrage), is de stijging 4,1% ten opzichte van vorig jaar.

De stijging van de kosten is het gevolg van de inflatie waardoor veel goederen en diensten duurder worden. Verder stijgen de energie- en personeelskosten en de kosten voor het verwerken van restafval en grofvuil.

Aannames bij de begroting

Voor de begroting is Avalex verder uitgegaan van enkele uitgangspunten en aannames die hier kort beschreven zullen worden.

a. Tonnage fijn huishoudelijk restafval

De DVO-kosten worden voor een belangrijk deel beïnvloed door de verwerkingskosten voor huishoudelijk restafval. Te laag inschatten van het opgehaalde restafval levert een lage prijs op aan de voorkant, maar leidt achteraf tot een naheffing. Te hoog inschatten leidt tot een hoge prijs (en daarmee hoge afvalstoffenheffing) aan de voorkant en achteraf een terugbetaling.

Om dit zo veel mogelijk te voorkomen, kijkt Avalex (en de gemeente) naar gerealiseerde hoeveelheid huishoudelijk restafval in 2021 en trekt daar een percentage van af.

Voor de conceptbegroting van 2023 gaan de gemeente en Avalex uit van een totale afname *ten opzichte van 2021*, van 15%. Dat betekent een daling van 7-8% op jaarbasis. Dat is iets meer dan de daling over 2021 van 6% maar de verwachting is dat mede door de invoer van nascheiding in de hoogbouw, deze daling gehaald kan worden.

b. Bezoekers milieustraat

Onderdeel van de DVO is ook de dienst milieustraat. De gemeente betaalt Avalex, via nacalculatie, voor het aantal bezoekers aan de milieustraat. Ook hierbij geldt dat te laag inschatten leidt tot aan naheffing. Voor 2023 wordt rekening gehouden met een aantal bezoekers dat nagenoeg gelijk is aan het verwachte aantal bezoekers in 2022.

c. Hoogte verbrandingsheffing

Jaarlijks bepaalt het Rijk de hoogte van de verbrandingsheffing. Voor 2022 is de verbrandingsheffing € 33,58. Voor 2023 gaat Avalex uit van een verbrandingsheffing van € 34,35, een stijging van 2,3%.

d. Prijsontwikkeling grondstoffen

Onderdeel van de begroting van Avalex zijn ook de opbrengsten voor de grondstoffen die Avalex inzamelt en verkoopt. De opbrengsten komen ten goede aan de gemeente waarin zij zijn opgehaald.

De prijsontwikkeling van de grondstoffen hangt af van de wereldmarkt en is daarmee niet te beïnvloeden voor Avalex of gemeenten. Voor de begroting van 2023 heeft Avalex de ontwikkeling van de prijzen conservatief ingeschat.

Weerstandratio

Het eigen vermogen (inclusief bestemmingsreserves) van Avalex is € 6,3 miljoen. Het benodigde weerstandsvermogen is € 4,5 miljoen. Hiermee is de weerstandratio 1,4. Dit is beduidend hoger dan het maximum van 1 zoals gesteld in de regionale Kaderbrief.

Het is toegestaan om een hogere weerstandratio te hebben, maar dan moet dit zijn afgesproken in het bestuur van Avalex. Dit is impliciet gebeurd doordat het bestuur heeft ingestemd met de instelling van verschillende bestemmingsreserves voor onder meer ondergrondse containers en innovatie (zie ook pagina 33 van bijlage 1 Jaarstukken Avalex 2021). Het bestuur heeft echter niet expliciet het besluit genomen de weerstandratio (tijdelijk) te verhogen.

4. Toekomstige ontwikkelingen

Inventarisatie voor verlaging van kosten

De inzameling en verwerking van afval wordt steeds duurder. Een structurele manier om de kosten te beperken is beter scheiden van het afval. Restafval is een dure fractie, zowel de verwerkingskosten zijn hoog, maar daarnaast betaalt Avalex ook verbrandingsheffing over restafval. Hoe lager deze fractie is, hoe lager de verwerkingskosten en de verbrandingsheffing die Avalex (en indirect de inwoners) betaalt.

In Bijlage 2 van de begroting maakt Avalex inzichtelijk hoeveel de gemeente (en inwoners) kan besparen met een vermindering van het restafval. Zo zou de gemeente ongeveer € 780.000 goedkoper uit zijn als de landelijke VANG-doelstelling van 100 kg. restafval per persoon per jaar zou zijn gehaald. VANG staat voor Van Afval Naar Grondstof; dit is een landelijk programma gericht op gemeenten. In het programma werken de VNG, de Nederlandse Vereniging voor Reinigingsdiensten (NVRD) en Rijkswaterstaat samen.

Ook een daling van 25% van het restafval in de gemeente kan al een besparing opleveren van ongeveer € 200.000. Wetende dat rond de 25% van het restafval in Leidschendam-Voorburg bestaat uit gft-afval (voornamelijk keukenafval zoals schillen en etensresten), is dit, met inzet van de inwoners, een realistisch doel voor de komende periode van 2-3 jaar.

Ook benoemt Avalex nog verschillende besparingsmogelijkheden in paragraaf 1.7 van de begroting. Deze hebben meer betrekking op het serviceniveau.

Na de zomer treedt het college graag met de raad in overleg over mogelijke maatregelen die de kosten kunnen verlagen. Hiervoor zal het college na het zomerreces met een raadsbrief komen die het startpunt vormt voor deze discussie. Nieuwe, of aangepaste, maatregelen kunnen op zijn vroegst worden opgenomen in de DVO 2024.

Interne bezuinigingen

Naar aanleiding van twee benchmarks die Avalex vorig jaar heeft uitgevoerd (de raad is geïnformeerd over de uitkomsten in raadsbrief 2616 Kwartaalrapportage Avalex Q4 2020), kijkt Avalex ook naar verdere besparingsmogelijkheden in de eigen organisatie, waaronder het Klant Contact Centrum en op het gebied van ICT-systemen.

Tegelijkertijd merkt Avalex dat de eerder opgelegde taakstelling om de bedrijfsvoeringskosten te maximeren op € 6,6 miljoen mede door prijsstijgingen niet langer haalbaar is. De bedrijfsvoeringskosten zijn voor de begroting van 2023 gemaximeerd op € 6,8 miljoen. Een stijging van 3%. Een deel van deze kosten wordt ingezet om de huisvesting te verduurzamen. Dit moet in de toekomst leiden tot bezuinigingen, dan wel lagere huisvestingskosten.

5. Concept-zienswijze

Op basis van bovenstaande is een concept-zienswijze opgesteld. In de zienswijze spreekt de raad de hoop uit dat de samenwerking met Yes!Delft leidt tot innovatieve oplossingen voor afvaldumpingen.

Verder spreekt de raad de wens uit op de hoogte te worden gehouden van de resultaten van verdere interne besparingen en maatregelen die Avalex neemt naar aanleiding van de resultaten van de twee benchmark-onderzoeken die in 2021 zijn uitgevoerd.

In de zienswijze vraagt de raad de impliciete bestuurstoestemming voor een hogere weerstandsratio expliciet te maken in de eerstvolgende bestuursvergadering.

Uiteindelijk spreekt de raad ook de wens uit om in de loop van 2022 met het college te willen spreken over mogelijke bezuinigingsmaatregelen. Hiervoor wensen zij dan

Datum 10 mei 2022
Nummer 2631
Pagina 7/7

wel voorafgaand aan de besprekingen berekeningen te ontvangen van Avalex
hoeveel besparing de verschillende maatregelen op kunnen leveren.

burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

A. van Mazijk
secretaris

J.G. Bijl
burgemeester

Bijlage bestemd voor de raad:

1. Jaarstukken Avalex 2021
2. Conceptbegroting Avalex 2023